

Brussel, 14 maart 2013

Verslag nr. 2013/01 – Verslag aan de Regering

Afgeleverd op eigen initiatief

Artikel 111 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Voorstel van begrotingscontrole 2013

Het geconsolideerd resultaat van het voorstel van begrotingscontrole 2013 toont een positief saldo van 199.368.977 € voor het sociaal statuut der zelfstandigen. Dit is een toename met 28,77 miljoen € in vergelijking met de Algemene toelichting van 19 december 2012 (pagina 192). De pensioenuitgaven zijn naar beneden herzien in vergelijking met de ramingen in de Algemene toelichting, en dat ondanks de verbeteringen aan de pensioenbonus.

Het Comité verheugt zich over dit resultaat (dat in een moeilijke economische context bereikt is), en zeker omdat de recente verhoging van de minimum gezinsspensioenen voor zelfstandigen erin geïntegreerd is.

Het wijst echter op het geheel van de budgettaire inspanningen dat het RSVZ, niet alleen in het algemeen, maar ook in het kader van het bestuursovereenkomst moet realiseren. Het betreurt dat deze bezuinigingen een ernstige impact hebben, zowel op de core business van het RSVZ als op de zelfstandigen, en meent dat de regering beter rekening moet houden met de specificiteit van de operationele diensten wanneer ze besparingen oplegt aan de administraties.

Het Comité herinnert er ook aan:

- dat de socio-economische situatie van de zelfstandigen en de stijging van de sociale bijdragen die plaats had in 2008, niet meer toelaten, zeker in crisisperiode, gebruik te maken van een nieuwe verhoging van de sociale bijdragen voor de zelfstandigen in hoofdberoep;
- dat het moeilijk is om besparingen te overwegen aan de uitgavenzijde van het stelsel der zelfstandigen;
- dat het zich verheugt over de verhoging van het minimum gezinsspensioen voor de zelfstandigen. Gelet op het begrotingsoverschot in het stelsel betreurt het dat deze verhoging tot een tegenprestatie heeft geleid;
- dat het stelsel van de zelfstandigen de regeling is waarin het niveau van de solidariteit tussen de bijdrageplichtigen het hoogst is.

Tot slot pleit het Comité voor de continuïteit en de stabiliteit in de sociale uitgaven.

Het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen wenst de aandacht van de Regering te vestigen op de volgende elementen betreffende het voorstel van begrotingscontrole 2013:

1. Algemene vaststellingen

Het geconsolideerd resultaat van het voorstel van begrotingscontrole 2013 **toont een positief saldo van 199.368.977 €** voor het sociaal statuut der zelfstandigen. Dit is een toename met 28,77 miljoen € in vergelijking met de Algemene toelichting van 19 december 2012 (pagina 192), en met 37.135.432 € in vergelijking met het definitief begrotingsontwerp 2013.

Het voorstel van begrotingscontrole houdt rekening met de economische hypothesen van februari 2013 (geen overschrijding van de spilindex in 2013).

2. De ontvangsten

Het bedrag van de ontvangsten in voorstel van begrotingscontrole 2013 bedraagt **6.684.691.115€**. Dit is een toename met 44.379.938 € in vergelijking met het definitief begrotingsontwerp 2013.

Deze verhoging is in essentie te wijten aan een toename van de ramingen betreffende de bijdragen.

Het Comité merkt een daling op (in vergelijking met het definitief begrotingsontwerp 2013) van de ramingen betreffende:

- de Rijkstoelage. Deze daling is te wijten aan het in rekening brengen van een herziening naar beneden van de gezondheidsindex;
- de alternatieve financiering. Deze daling is in essentie te wijten aan een herziening naar beneden van de raming van de ontvangsten uit BTW, van de ontvangsten uit onroerende voorheffing, en van de herziening naar beneden van het indexcijfer van de consumptieprijzen;
- de financiële producten.

3. Voorafnames

Het Comité stelt vast dat de beheersbegroting van het RSVZ in het voorstel van begrotingscontrole 2013 hetzelfde gebleven is als in het definitief begrotingsontwerp 2013.

Het ABC merkt op dat:

- tijdens het begrotingsconclaf van november 2011 aan de Openbare instellingen van sociale zekerheid (OISZ) een totale besparing van 33 miljoen € op de beheerskredieten 2012 werd opgelegd. Het aandeel van het RSVZ werd toen vastgelegd op 2.085.000 €;
- de budgettaire besparing in 2013 wordt opgetrokken tot 34 miljoen euro;
- de regering in 2013 een bijkomende lineaire besparing van 3,7 miljoen € oplegt aan de OISZ. Het aandeel van het RSVZ bedraagt 236.258 €;
- de regering voorzien heeft, zoals in 2012, in een algemene onderbenutting voor de OISZ, en
- er in 2013 een bijkomende onderbenutting van 7,6 miljoen € voorzien is voor alle OISZ samen.

Bovendien werden slechts 13/30ste van de budgetten toegekend voor projecten boven de norm, die ingevoerd werden in het kader van de nieuwe bestuursovereenkomst. Hierdoor is het niet meer mogelijk om alle tijdens de periode van de bestuursovereenkomst 2013-2015 oorspronkelijk geplande projecten (volledig) uit te voeren.

Concreet diende er een totaal bedrag van 12.154.071 € bespaard te worden, die als volgt geventileerd zijn:

- 4.894.701 € aan projecten werd geschrapt uit de bestuursovereenkomst 2013-2015, en
- 7.259.370 € aan uitgaven werd uitgesteld naar later, hetzij nog tijdens de looptijd van de nieuwe bestuursovereenkomst, hetzij nog later.

Het spreekt vanzelf dat deze beslissingen een ernstige impact hebben op de werking van het RSVZ, dat van oordeel is:

- dat er weinig/geen budgettaire ruimte overblijft om de core business van het RSVZ te verzekeren;
- dat zowel de core business van het RSVZ als de zelfstandigen getroffen zijn door deze besparingen. Vooral ook fenomenen zoals de vergrijzing van de bevolking, of zoals de toename van de gemengde loopbanen zullen een stijging (nu en in de toekomst) van de workload van het RSVZ met zich meebrengen, en
- dat nieuwe regeringsinitiatieven niet zullen kunnen gerealiseerd worden in het kader van de budgetten die momenteel voorzien worden. Om de realisatie van nieuwe regeringsinitiatieven mogelijk te maken zal de regering bijgevolg bijkomende middelen moeten voorzien.

Omdat deze besparingen bovendien recurrent zijn (zonder rekening te houden met aangekondigde toekomstige besparingen) zal deze situatie de komende jaren niet verbeteren.

Het Comité:

- betreft de ernstige gevolgen van het geheel van deze besparingsmaatregelen voor het RSVZ en voor de zelfstandigen. Dit geldt vooral aangezien het sociaal statuut een positief saldo vertoont van bijna 200 miljoen €;
- meent dat wanneer de regering besparingen oplegt aan de administraties, ze rekening moet houden met het aantal operationele diensten, en dat het merendeel van deze operationele diensten geconfronteerd worden met meer werk.

4. Te financieren behoeften

De ramingen betreffende de te financieren behoeften bedragen **6.264.848.011 €**. Dit is een toename met 7.807.818 € in vergelijking met het definitief begrotingsontwerp 2013. Deze toename is in essentie te wijten aan een stijging van de ramingen betreffende de pensioenen¹ (hoofdzakelijk te wijten aan een verhoging van de ramingen betreffende de overlevingspensioenen) en de verzekering ZIV uitkeringen in vergelijking met het definitief begrotingsontwerp 2013. Men merkt ook een toename op van de ramingen over de welvaartsaanpassingen, maar deze toename moet gerelativeerd worden (cf. punt e).

a) Pensioenen

De pensioenuitgaven worden geraamd op 3.194.329.083 €.

De pensioenuitgaven zijn naar beneden herzien in vergelijking met de ramingen in de Algemene toelichting, en dat ondanks de verbeteringen aan de pensioenbonus.

¹ De pensioenuitgaven zijn echter naar beneden geraamd ten opzichte van de Algemene toelichting.

De ramingen in het voorstel van begrotingscontrole 2013 houden rekening met de recente hervormingen betreffende het pensioen (cf. hervorming van het vervroegd pensioen, hervorming van de cumulatie met de toegelaten arbeid, ...) en met de toename van het minimum gezinspensioen voor zelfstandigen vanaf 1 april 2013 om gelijk te komen met het minimum gezinspensioen voor loontrekkenden.

Het Comité merkt op dat de ramingen 2014 rekening zullen moeten houden met andere maatregelen die in voorbereiding zijn, zoals bijvoorbeeld de hervorming van de pensioenbonus of de volledige afschaffing van de malus.

Het Comité verheugt zich vooral opnieuw over de verhoging van het minimum gezinspensioen voor de zelfstandigen en de gelijkschakeling van de minimum gezinspensioenen (loontrekkenden en zelfstandigen).

Het herinnert eraan dat deze verhoging conform is met het regeerakkoord van 1 december 2011 en de relancestrategie van juli 2012.

Het Comité verheugt zich des te meer over deze verhoging omdat ze geen budgettaire ontsporing meebrengt, en het sociaal statuut der zelfstandigen niet belet om voor 2013 een begrotingsoverschot van 199.368.977 € te bereiken.

Het Comité is zich bewust van de begrotingsvereisten in crisistijden. Het betreurt echter het feit dat de verhoging van het minimum gezinspensioen voor de zelfstandigen tot compensatiemaatregelen geleid heeft, terwijl het stelsel een begrotingsoverschot heeft.

b) Gezinsbijslag

De uitgaven betreffende de gezinsbijslag worden geraamd op 435.367.636 €.

In de ramingen zijn de maatregelen van het conclaaf van november 2012 geïntegreerd, te weten de strijd tegen de fictieve aansluitingen om kinderbijslag te bekomen en de instelling van een band tussen de betaling van de 1e bijdrage en het recht op gezinsbijslag.

c) Faillissementsverzekering

De uitgaven voor de faillissementsverzekering worden geraamd op 14.691.279 €.

Deze ramingen houden rekening met de recente verbeteringen die aangebracht zijn aan de faillissementsverzekering (cf. verzekering gedwongen stopzetting en opsplitsbaarheid van de periode) en met de verhoging van de financiële uitkering (het bedrag van deze uitkering is gekoppeld aan het bedrag van het minimumpensioen zelfstandigen: de toename van het minimum gezinspensioen voor zelfstandigen op 1 april 2013 zal bijgevolg een verhoging van de faillissementsuitkering met zich meebrengen).

d) ZIV - uitkeringen

De uitgaven voor de ZIV "uitkeringen" worden geraamd op 359.624.000 €.

Deze nieuwe ramingen houden rekening met de indexhypothesen van februari 2013, eerdere realisaties, nieuwe volumefactoren, de verhoging van het minimum gezinspensioen op 1 april 2013 (de uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid en invaliditeit zonder stopzetting van activiteit zijn gekoppeld aan het minimumpensioen voor zelfstandigen) en met een besparing ten gevolge de versterking van het project «back to work».

Het Comité merkt op dat de ramingen naar omlaag (-480.000 €) die te wijten zijn aan de maatregelen ter bestrijding van de sociale fraude, niet opgenomen zijn in het luik "te financieren behoeften – ZIV uitkeringen" van de begrotingstabel maar in het luik "te financieren behoeften – vermindering van de prestaties ingevolge maatregelen ter bestrijding van de sociale fraude" (cf. punt f).

e) Welvaartsaanpassingen

De uitgaven betreffende de welvaartsaanpassingen worden geraamd op 21.782.368 €. Dit is een toename met 3.561.295 € in vergelijking met het definitief begrotingsontwerp 2013.

Deze toename is te wijten aan het feit dat de RVP geen rekening meer houdt met de impact van de toename van de cohorten in de ramingen. Deze impact is bijgevolg opgenomen in de rubriek "welvaart".

Het Comité merkt op dat:

- het bedrag van de welvaartsenveloppe vastgelegd werd op 20.820.349 € voor 2013 (index 117,27), en
- dat men gaat in de richting van het gebruik van de enveloppe die 15.053.680 € zou kosten (index 117,27).

Het definitief bedrag dat in deze rubriek opgenomen is zal daarom uiteindelijk naar beneden moeten herzien worden.

f) Vermindering van de prestaties – maatregelen tegen de sociale fraude

Deze rubriek neemt de impact op van de maatregelen ter bestrijding van de sociale fraude, als ze niet in een andere rubriek geventileerd zijn. Concreet neemt ze een besparing op van 480.000 € voor ZIV uitkeringen (zie punt d), van 3.200.00 € voor ZIV geneeskundige verzorging en van 350.000 € voor de strijd tegen fictieve adressen en voor de opschorting van het voorschrift in het kader van de invordering van ten onrechte betaalde uitkeringen.

Meer algemeen betreurt het Comité het ontbreken van transparantie en precisie in de communicatie over de verdeling van de maatregelen die genomen zijn in het kader van de strijd tegen de sociale fraude.

5. Conclusies

Het voorstel van begrotingscontrole 2013 komt uit op een positief saldo van **199.368.977 €** (geconsolideerd resultaat).

Gelet op de huidige economische situatie, verheugt het Comité zich bijzonder over dit resultaat, temeer omdat de recente verhoging van het minimum gezinspensioen voor zelfstandigen erin geïntegreerd zijn.

Het Comité is zich bewust van de huidige economische situatie die zeer moeilijk is.

Het brengt echter in herinnering:

- dat de socio-economische situatie van de zelfstandigen en de verhoging van de sociale bijdragen voor de financiering van de kleine risico's vanaf 1 januari 2008 geen marge meer bieden voor een nieuwe verhoging van de sociale bijdragen voor de zelfstandigen in hoofdberoep. Dit geldt vooral in een

- crisisperiode: een verhoging van de sociale bijdragen in crisisperiode zou het risico inhouden om het ondernemerschap af te remmen;
- dat het sociaal statuut van de zelfstandigen een "sober" statuut is waarin men moeilijk besparingen kan doen in het domein van de uitgaven;
 - dat het Comité zich in dit kader vooral verheugt over de verhoging van het minimum gezinspensioen voor zelfstandigen. Dit is een historische vooruitgang. Gelet op het begrotingsoverschot van het stelsel, betreurt het Comité dat deze maatregel geleid heeft tot een tegenprestatie;
 - dat het stelsel van de zelfstandigen de regeling is waarin het niveau van solidariteit tussen de bijdrageplichtigen het hoogst is, zoals benadrukt werd in de studie die professor Bea Cantillon² uitgevoerd heeft. Het verzekeringsprincipe is er zwak. Dit impliceert dat een verhoging van de bijdragen, gericht op de hoge inkomens, het stelsel minder attractief zal maken voor deze personen (wat zeker niet wenselijk is);
 - dat het geheel van de besparingsmaatregelen die aan het RSVZ zijn opgelegd, een ernstige impact hebben op zowel het functioneren van het RSVZ als op de zelfstandigen. Het meent dat wanneer de regering besparingen oplegt, ze beter rekening zou moeten houden met de operationele diensten.

Tot slot pleit het Comité voor de continuïteit en de stabiliteit in de sociale uitgaven, zodat:

- er een evenwicht blijft tussen de noodzakelijke sociale uitgaven in de verschillende sectoren van de sociale zekerheid en de financiering ervan;
- er geen afbreuk wordt gedaan, zeker in deze periode van economische crisis, aan de noodzakelijke initiatieven om de economie en de tewerkstelling te ondersteunen.

Dit verslag werd via elektronische weg goedgekeurd op 14 maart 2013 en zal worden bevestigd tijdens de eerstvolgende plenaire vergadering.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 14 maart 2013:

Muriel GALERIN,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK
Voorzitter

² Voorstellen tot hervormingen in het pensioenregime van de zelfstandigen. Tweede verslag van de werkgroep 'Cantillon'.